

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobkyně: **M. K.**, zastoupené Mgr. Petrem Miketou, advokátem se sídlem Ostrava-Slezská Ostrava, Jaklovecká 1249/18, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR**, se sídlem Praha 2, Na Poříčním právu 1/376, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 9. 2014, sp. zn. SZ/2172/2014/4S-MSK, č. j.: MPSV-UM/15572/14/4S-MSK, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 8. 2015, č. j. 18 Ad 78/2014 - 68,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 8. 2015, č. j. 18 Ad 78/2014 - 68 **se zrušuje** a věc **se** tomuto soudu **vrací** k dalšímu řízení.
- II. Mgr. Petru Vysoudilovi, advokátovi, se sídlem Nádražní 612/36, Ostrava **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada za hotové výdaje v řízení o kasační stížnosti ve výši 1.573 Kč. Tato odměna mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I. Dosavadní průběh řízení

Úřad práce České republiky, krajská pobočka v Ostravě rozhodnutím ze dne 14. 8. 2014, č. j. 656389/14/OT zamítl žádost žalobkyně o přiznání dávky státní sociální podpory příspěvek na bydlení s účinností od 1. 7. 2014. Žalovaný rozhodnutím ze dne 23. 9. 2014, sp. zn. SZ/217/2014/4S-MSK, č. j. MPSV-UM/15572/14/4S-MSK zamítl odvolání

žalobkyně a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdil. Žalovaný se se správním orgánem I. stupně ztotožnil v názoru, že žalobkyně neprokázala existenci svého nájemního vztahu k bytu, v němž je hlášena k trvalému pobytu, a proto nesplňuje základní podmínku nároku na dávku příspěvek na bydlení podle § 24 odst. 1 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře.

Krajský soud v Ostravě žalobu proti tomuto rozhodnutí zamítl rozsudkem ze dne 13. 8. 2015, č. j. 18 Ad 78/2014 – 68. Na základě skutkových okolností dospěl k závěru, že žalobkyně není členem bytového družstva a byt užívá bez právního důvodu. Není zde proto naplněna jedna z podmínek vzniku nároku na dávku příspěvek na bydlení podle § 24 zákona o státní sociální podpoře.

II. Kasační stížnost

Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) podala proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě kasační stížnost, v níž uplatnila důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Je názoru, že ve správním řízení prokázala, že jí vznikl nárok na příspěvek na bydlení. Uvedla, že na členské schůzi byla z Bytového družstva Horní 1427 dne 18. 4. 2001 vyloučena, a protože nepodala včas žalobu na neplatnost tohoto rozhodnutí, přestala být členkou družstva již v roce 2001. Souhlasila rovněž s tím, že exekucním příkazem byl postižen její podíl v bytovém družstvu. Namítla však, že bytové družstvo jí v rozporu s § 712 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník doposud neposkytlo bytovou náhradu, a proto užívá byt č. 10 stále po právu. Rovněž namítla, že krajský soud se nezabýval ustanovením § 714 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník o lhůtě k vyklizení bytu a o nároku stěžovatelky na náhradní bydlení. V této souvislosti poukázala na to, že žalovaný tvrdí, že členství v družstvu zaniklo již dne 29. 4. 2009, avšak z usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 14. 7. 2009 vyplývá, že družstvo se stěžovatelkou i později jednalo jako s nájemkyní. Navíc usnesením Okresního soudu v Ostravě ze dne 5. 5. 2010, č. j. 17 C 147/2004 - 449 (usnesení nabylo právní moci dne 26. 5. 2011) bylo zastaveno řízení o přivolení k výpovědi z nájmu bytu, řízení tedy probíhalo až poté, co členství stěžovatelky v bytovém družstvu mělo zaniknout. Stěžovatelce byl dále dne 19. 4. 2012 zvýšen příspěvek z částky 2043 Kč na 2180 Kč a dne 29. 10. 2014 jí bylo vystaveno potvrzení o zaplacení nájemného. Je názoru, že předložila dostatečné množství důkazů o tom, že s ní bytové družstvo jednalo jako s nájemkyní bytu i poté, co byl její družstevní podíl postižen exekucí.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

Nárok na dávku státní sociální podpory vzniká dnem splnění všech podmínek stanovených tímto zákonem, nárok na výplatu dávky vzniká splněním podmínek stanovených tímto zákonem pro vznik nároku na dávku a na její výplatu a podáním žádosti o přiznání dávky. (srov. ustanovení § 49 odst. 1, 2 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře). Stěžovatelka svou žádost o příspěvek na bydlení uplatnila ke dni 1. 7. 2014 a k tomuto dni proto bylo nezbytné posoudit splnění rozhodných podmínek pro vznik nároku na dávku.

Podle § 24 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře (ve znění účinném ke dni zahájení řízení) měl nárok na příspěvek na bydlení vlastník nebo nájemce bytu, který je v bytě hlášen k trvalému pobytu, jestliže

- a) jeho náklady na bydlení přesahují částku součinu rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,30, a na území hlavního města Prahy koeficientu 0,35, a
- b) součin rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,30, a na území hlavního města Prahy koeficientu 0,35, není vyšší než částka normativních nákladů na bydlení.

Podle citovaného ustanovení je jednou z rozhodujících podmínek vzniku nároku na dávku existence nájemního (eventuálně vlastnického) vztahu žadatele k bytu.

Podle § 24 odst. 2 zákona o státní sociální podpoře dále platí, že „*za dobu trvání nájemního vztahu se pro účely nároku na příspěvek na bydlení považuje i doba od zániku členství v bytovém družstvu do uplynutí lhůty k vyklizení bytu.*“ V tomto ustanovení zákon o státní sociální podpoře poskytuje nárokům žadatele ochranu i v situaci, kdy zde nájemní vztah formálně není a vytváří zde – výlučně pro účely řízení o dávce příspěvku na bydlení – fikci jeho existence.

Stěžovatelka nejprve v kasační stížnosti ze dne 7. 9. 2015 tvrdila, že ke dni podání žádosti její členství v bytovém družstvu trvalo a že s ní bytové družstvo jednalo jako s členkou. V doplnění kasační stížnosti ze dne 12. 5. 2016 však tuto argumentaci popřela. Nadále již tedy tvrdí, že členkou družstva přestala být před dnem uplatnění nároku na dávku, a to ať již na základě vyloučení v roce 2001, nebo exekucním postižením členského podílu v družstvu. Tuto situaci ostatně posoudil Nejvyšší správní soud již ve věci vedené pod sp. zn. 3 Ads 37/2015. V rozsudku ze dne 4. 11. 2015 shledal, že je zde nesporné, že členství stěžovatelky v bytovém družstvu již dříve zaniklo a pro projednávanou věc není rozhodné určení přesného data a důvodu zániku členství.

Stěžovatelka nadále tvrdí, že jako bývalý nájemce (bývalá členka družstva) užívá byt po právu, dokud jí nebude zajištěno náhradní ubytování. V této souvislosti argumentuje právem na náhradní ubytování, které jí z tohoto titulu má náležet podle ustanovení § 712 a § 714 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník. Jedná se přitom o práva, která jí - vzhledem ke skutkovým okolnostem věci - vznikla ještě před účinností (ode dne 1. 1. 2014) zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích. V projednávané věci proto nelze aplikovat relevantní ustanovení těchto předpisů, podle kterých již práva na bytovou náhradu bývalým členům bytového družstva vůbec nenáleží (srov. ustanovení § 775 ve spojení s ustanovením § 741 odst. 1 zákona o obchodních korporacích, § 3074 odst. 1 a § 2285 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník).

Přestože Krajský soud v Ostravě i žalovaný byli toho názoru, že nájemní vztah stěžovatelky k bytu nepochybně zanikl, nezabývali se již dále významem a okolnostmi toho, že byt užívá i po skončení nájmu. Jedná se přitom o skutečnost, která může mít s ohledem na ustanovení § 24 odst. 2 zákona o státní sociální podpoře rozhodující význam pro vznik nároku na příspěvek na bydlení. Na uvedenou skutečnost stěžovatelka přitom

v řízení opakovaně poukázala, byť její argumentace směřovala k institutu práva na bytovou náhradu podle soukromého práva.

Nejvyšší správní soud proto obdobně jako ve věci vedené pod sp. zn. 3 Ads 37/2015 shledal, že kasační stížnost je důvodná, neboť řízení před krajským soudem bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé. Nejvyšší správní soud tak činí, přestože je mu z úřední činnosti známo, že Krajský soud v Ostravě ve skutkově obdobných věcech téže stěžovatelky (např. ve věci vedené pod sp. zn. 20 Ad 21/2015 a sp. zn. 18 Ad 43/2015) na základě správního spisu již opakovaně deklaroval, že nárok na dávku zde nevznikl ani ve spojení s ustanovením § 24 odst. 2 zákona o státní sociální podpoře. V právě projednávané věci však ve vztahu k tomuto ustanovení zákona o státní sociální podpory žádný závěr neučinil a Nejvyšší správní soud již nemůže nahradit zcela absentující odůvodnění rozsudku krajského soudu ve vztahu k námitce, která pro posouzení dané věci může mít zcela zásadní význam.

Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené shledal kasační stížnost důvodnou pro naplnění kasačního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., rozsudek krajského soudu proto zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§110 odst. 1. s. ř. s.).

V něm Krajský soud v Ostravě posoudí podmínky nároku stěžovatelky na příspěvek na bydlení zejména ve vztahu ustanovení § 24 odst. 1 a 2 zákona o státní sociální podpoře.

Právním názorem Nejvyššího správního soudu je krajský soud v dalším řízení vázán (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

IV. Náklady řízení

Vzhledem k tomu, že byl napadený rozsudek zrušen, rozhodne krajský soud v dalším řízení rovněž o nákladech řízení o této kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 25. 8. 2016, č. j. 3 Ads 191/2015 – 54, zprostil Mgr. Petra Vysoudila, advokáta, se sídlem Nádražní 612/36, Ostrava povinnosti zastupovat žalobkyni v řízení o kasační stížnosti. Rozhodl proto o jeho odměně za zastupování a o náhradách za toto zastupování. Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování platí stát.

Nejvyšší správní soud advokátovi přiznal odměnu za jeden úkon právní služby podle § 11 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu. Tento úkon spočívá v podání ve věci samé (§ 11 odst. 1. písm. d) advokátního tarifu) – sepsání a podání kasační stížnosti dne 3. 11. 2015. Výše tarifní hodnoty za jeden úkon činí 1.000 Kč (srov. § 9 odst. 2 ve spojení s § 12 odst. 3 advokátního tarifu). Nejvyšší správní soud advokátovi přiznal k tomuto úkonu paušální částku náhrady nákladů ve výši 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Výše částky odměny za zastupování a náhrady nákladů tak v souhrnu činí 1.000 Kč + 300 Kč, dohromady tedy 1.300 Kč. Advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, přiznaná částka se zvyšuje o tuto daň ve výši 273 Kč (srov. § 35 odst. 8 s. ř. s.). Celková částka odměny za zastupování a náhrady nákladů advokáta činí 1.573 Kč. Tato částka bude vyplacena

advokátovi z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 21. prosince 2016

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu